

Bolonya alimenta l'amnèsia al País Valencià

L'aplicació del pla de Bolonya a la Facultat d'Història de la Universitat de València resulta controvertida. Els canvis que preparen els responsables del centre impliquen reduir el temps que es dedica a estudiar la història del País Valencià.

Si la reforma dels plans d'estudi a les universitats ha obert una escletxa ampla entre els responsables universitaris i la comunitat educativa, a la Facultat d'Història de la Universitat de València –que té adjunta

una biblioteca amb el nom de Joan Reglà, en honor a qui ha estat considerat un dels pares de la historiografia valenciana– el procés de Bolonya amenaça de crear un greu problema d'amnèsia. Segons que han denunciat un grup de

professors i alumnes, la transformació de l'actual llicenciatura d'història a grau implicarà una greu minva de les hores que es destinen a l'estudi de la història del País Valencià. Aquests dos col·lectius lamenten que s'aprofite la reforma per anorrear la investigació i la divulgació de la història pròpia entre les persones que s'hauran de dedicar a aprofundir-la.

Les crítiques d'aquest col·lectiu són ben fonamentades. Amb el pla d'estudis vigent fins ara, cada alumne d'història de la Universitat de València cursava 30 crèdits sobre història del País Valencià durant tota la carrera (l'equivalent a 300 hores). Amb el nou pla d'estudis dissenyat des de la facultat, s'hi dedicaran 6 crèdits europeus, els anomenats ETCS (cadascun dels quals equival a 25-30 hores, entre lectives, no lectives i tutorials). Es tracta, per tant, de reduir a la meitat el nombre d'hores destinat a impartir els coneixements sobre la història pròpia.

La retallada del nombre total de crèdits va acompanyada d'una reestructu-

Un pla de dues velocitats

Com en molts altres aspectes de la política comunitària, la convergència de les universitats europees cap a un espai d'ensenyament superior es va fent a dues velocitats. Mentre alguns països, com ara Luxemburg, Alemanya i Lituània han fet una aposta decidida per incorporar-se a l'espai europeu d'ensenyament superior (EEES), en uns altres estats els centres han començat a incorporar-s'hi enguany. Els diferents ritmes d'aplicació del procés de Bolonya també afecten les universitats dels Països Catalans. Si unes han estat pioneres en la transformació de les llicenciatures en graus, unes altres són a l'etapa més incipient d'un procés burocràtic que, en alguns centres, es va convertint en una penitència. Entre les primeres hi ha la Universitat de Lleida, que s'ha erigit com un alumne avantatjat en aquesta assignatura a tot l'estat espanyol. Enguany ja ha començat a impartir els graus de història, història de l'art, geografia i

ordenació territorial i ciència i salut animal. En bona posició d'eixida també hi ha la Universitat Rovira i Virgili. A la universitat tarragonina han desaparegut les llicenciatures d'història i història de l'art, que han donat pas als graus respectius. A més, des de fa dos anys la URV ofereix màsters adaptats als criteris definits per Bolonya. També l'Autònoma de Barcelona imparteix ja els graus de matemàtiques, física i humanitats, i a la de Girona ja s'hi ensenyen els graus de medicina i publicitat i relacions públiques

Però l'Autònoma, Lleida, Girona i Tarragona són l'excepció. Les universitats de casa nostra demoren tan com poden l'adaptació a l'EEES. La majoria tenen previst d'aplicar la reforma de manera gradual, durant els cursos 2009-2010 i 2010-2011 i exhaurir, doncs, els terminis establerts al pla de Bolonya. La Universitat Jaume I, per exemple, té previst d'oferir als seus estudiants deu graus el curs

vinent, i a la Universitat de València encara no s'ha definit quines llicenciatures i diplomatures desapareixeran en favor dels graus. La Universitat de Barcelona, per una altra part, començarà a impartir 57 graus a partir del setembre i la Universitat de les Illes Balears resta a l'espera que, des de Madrid, els donin el vist-i-plau per començar a impartir graus. En situació d'indefinió hi ha la Universitat Miguel Hernández d'Elx, que encara no sap si l'any vinent podrà impartir cap grau. José Vicente Segura, vice-rector d'Ordenació Acadèmica i Estudi, apunta com a causes del retard l'"excessiva burocratització" i la "demora" del govern espanyol a l'hora d'aprovar el reial decret que obria les portes perquè cada universitat presentara la seua proposta de graus.

El reial decret a què fa referència Segura no es va aprovar fins l'octubre del 2007, quan en uns altres països europeus el procés ja anava molt avançat. De fet, el govern espanyol sempre ha anat enrere en tot allò que té a veure amb Bolonya. Al cap i a

Facultat de Geografia i Història de la Universitat de València.

la fi, el procés de Bolonya es va iniciar el 1999, amb la signatura, per part de 29 països, d'una declaració que es fixava com a objectiu de crear una mena d'Unió Europea Universitària ampliada. Als inicis, a l'estat espanyol, les reformes que aportava Bolonya van rebre una resposta tèbia. El govern va tenir el desencert de decidir que els nous graus foren de quatre anys i el màster d'un, mentre que a la resta d'Europa s'havia optat per impartir graus de tres anys i màsters de dos, cosa que podria dificultar l'homologació de títols que, en principi, es perseguia amb tota aquesta transformació. L'octubre de l'any passat, l'aprovació del real decret del govern espanyol donava via lliure a un complicat procés pel qual cada universitat dissenya i proposa uns graus que, després, han de rebre el beneplàcit de l'agència estatal d'avaluació, el consell de ministres i, finalment, el govern autonòmic. Unes etapes tortuoses en aquest camí de la universitat del futur.

ració no pas menys significativa de les assignatures. Fins ara, pràcticament la totalitat del tercer curs era destinat a estudiar la història del País Valencià, amb tot un reguitzell d'assignatures: escriptura i societat en la història del País Valencià, història antiga, història contemporània, introducció a la història medieval, introducció a la història moderna, introducció al patrimoni arqueològic i prehistòria de la façana mediterrània peninsular. Per contra, el pla que es pretén aplicar a partir del curs vinent preveu una sola assignatura: introducció a la història del País Valencià, que s'imparteix durant un semestre del primer curs. D'aquesta manera, la història del País Valencià rep la mateixa importància que matèries com ara retòrica o història d'Amèrica. "És impossible que tota la història del País Valencià s'ensenyi en una sola assignatura i que allò que fins ara hem ensenyat en 30 crèdits, ho hàgim d'explicar en sis", opina Joan Brines, professor de la Universitat de València, i un dels més fermes oponents a la reforma que ara es prepara. El canvi que hi ha previst, a parer de Brines, significa la

"sentència de mort" de la historiografia valenciana.

En la mateixa direcció apunta l'estudiant Josep San Ruperto, membre del Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans. San Ruperto opina que és "impossible" que cap professor siga capaç d'explicar per ell a soles el passat del País Valencià, "des dels fenicis a Camps", en només 150 hores. Aquest estudiant lamenta que el procés de convergència europea comporte una "homogeneïtzació cultural" en què "s'impulsen l'estudi de la història d'Europa o d'Espanya" en detriment del lligat propi.

Una retallada indispensable. Per la seua banda, la direcció de la facultat d'història refusa aquestes crítiques i assegura que l'estudi de la història del País Valencià no es trobarà malmès amb el nou pla. Elena Grau, vicedegana de la Facultat de Geografia i Història, apunta que la disminució en el nombre de crèdits destinats a la matèria es deu exclusivament a la retallada proporcional que comporta passar de carreres de 300 crèdits (amb el sistema fins ara vigent) a graus de

EL TEMPS

Universitat de Lleida.

240 ETCS. “Era molt difícil d’adaptar el nou pla d’estudis sense llevar coses”, argumenta, alhora que assegura que des de la direcció de la facultat sempre s’“ha treballat perquè la història del País Valencià estiga ben present dins la carrera”. Per tal de compensar la disminució d’hores destinades a la història del País Valencià, és previst que totes les assignatures d’història d’Espanya (que ocupen tot el tercer curs i sumen un total de 60 crèdits) “incloguen coneixements sobre la història del País Valencià”. A més, apunta, la majoria de treballs de final de grau –una mena de treball equivalent al de final de carrera– “normalment seran sobre temes relacionats amb la història del País Valencià”.

Els arguments no convencen en absolut els qui s’han manifestat contra la retallada. Per a San Ruperto, els arguments esgrimits per Grau sobre la no-desaparició real d’història del País Valencià només “els fan servir per a tranquil·litzar-nos”. “Entre totes les competències que han d’adquirir els alumnes i que s’especifiquen en la proposta de pla d’estudis de la direcció de la facultat, cap no fa referència a haver de tenir coneixements en la història del País Valencià”. “Bolonya ha estat l’excusa per a liquidar la història del País Valencià”, adueix el professor Brines.

La Universitat de València és l’única que ha disminuït l’atenció dedicada a la història autòctona amb motiu de la reforma de Bolonya. A la Universitat de Barcelona no hi ha previst cap canvi, com tampoc a la Universitat Rovira i Virgili. La Universitat de Tarragona, on enguany ja s’ha impartit el grau d’història, ha mantingut les assignatures d’història medieval, moderna i contemporània de Catalunya, que s’impartien quan hi havia les llicenciatures. “Han minvat les hores destinades a història d’Espanya i hem cregut oportú de mantenir les d’història de Catalunya”, explica Amancio Isla, responsable de l’ensenyament d’història a la URV. En el cas de la Universitat de Lleida, també s’han mantingut les assignatures, si bé, amb la reforma que ja s’ha implantat, passen de ser optatives a ser obligatòries, segons que informa el vice-rector Jaume Barrull.

Qui n’és responsable? Però, de qui és responsabilitat elaborar els nous plans d’estudi? El pla de Bolonya preveu que siga cada departament de cada facultat, que redacte la seua proposta de pla d’estudi. Per a fer-ho, es van nomenar les anomenades CEPES (comissions d’elaboració de plans d’estudi), formades per un catedràtic, professors

i un estudiant. Una volta elaborada la proposta i sotmesa a exposició pública, es discuteix al consell de govern de la universitat, que després l’envia a Madrid, on ha de rebre el vist-i-plau de l’agència estatal d’avaluació i, finalment, el del govern de cada comunitat autònoma. La proposta de plans d’estudis per al grau d’història contra la qual s’ha alçat una part del professorat i dels alumnes ha estat, doncs, elaborada per la mateixa facultat. El document, que fins aquesta setmana estava a exposició pública, encara no és el pla definitiu, però res no fa pensar que siga modificat. “La reforma, amb l’excusa de Bolonya”, apunta Brines, “ha estat una maniobra de gent sense escrúpols que tenen la intenció de fer desaparèixer la història del País Valencià”. “Des del 1963, tots els plans d’estudi han estat discutits i consensuats amb els estudiants, per arribar a plans raonables. Ara ens l’han imposat”, assevera. “Fa molts anys que alguns professors –apunta un altre professor que prefeix no ser identificat– menyspreen les assignatures referides al País Valencià, amb excuses de l’estil: “Total, és repetir allò que ja s’ha explicat a història d’Espanya”.

*Violeta Tena
Mariola Tàrrega*